

فضای مجازی

(کار کردها، آسیب ها و مداخله)

مؤلفین

آیت الله قمی

سید محمدی دانشجو

خدیجه نیک نژاد

۱۴۰۰

سرشناسه	:	فتحی، آیت‌اله، ۱۳۶۴-
عنوان و نام پدیدآور	:	فضای مجازی کارکردها، آسیب‌ها و مداخله / نویسندگان آیت‌اله فتحی، سعید شریفی رهنمو، خدیجه نیک‌نفس
مشخصات نشر	:	تبریز: آی تکین، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۲۳۲ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۹۸۸۱۰-۲-۶
وضعیت فهرست نویسی	:	فپا
موضوع	:	فضای مجازی
موضوع	:	Cyberspace
موضوع	:	فضای مجازی -- تأثیر
موضوع	:	Cyberspace -- Influence
موضوع	:	فضای مجازی -- تأثیر -- جنبه‌های اجتماعی
موضوع	:	Cyberspace -- Influence -- Social aspects
موضوع	:	فضای مجازی -- جنبه‌های اخلاقی
موضوع	:	Cyberspace -- Moral aspects
موضوع	:	اینترنت‌بارگی
موضوع	:	Internet addiction
شناسه افزوده	:	شریفی رهنمو، سعید، ۱۳۷۰-
شناسه افزوده	:	نیک نفس، خدیجه، ۱۳۵۷-
رده بندی کنگره	:	HM۸۵۱
رده بندی دیویی	:	۳۰۳/۲۸۳۳
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۵۲۳۹۲
اطلاعات رکورد کتابشناسی	:	فپا

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۸۱۰-۲-۶

نام کتاب: فضای مجازی (کارکردها، آسیب‌ها و مداخله)

نویسندگان: آیت‌اله فتحی، سعید شریفی رهنمو، خدیجه نیک‌نفس

ویراستار: معصومه علیزاده

طراحی و صفحه‌آرایی: خدیجه نیک‌نفس

چاپ: کام‌نک

قطع: رقی

صفحه: ۲۳۲

تاریخ: تابستان ۱۴۰۰

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

راههای ارتباط با انتشارات:

آدرس: تبریز - آبرسان - فارابی شمالی - جنب بنیاد مسکن - کوچه اتحاد - پلاک ۳۲

تلفن: ۰۹۱۴۳۱۴۲۱۹۳ - ۰۳۶۶۰۳۶۳۶ - ۰۴۱ ایمیل: adineh۸۵@gmail.com

فهرست مندرجات

۱۷	 مقدمه
----	-------------

فصل اول: تبارشناسی رسانه

۱۹	 فناوری اطلاعات و ارتباطات
----	---------------------------------

۲۲	 رسانه‌های اجتماعی
----	-------------------------

۲۲	 تاریخچه شبکه‌های اجتماعی
----	--------------------------------

۲۳	 شبکه‌های اجتماعی مجازی
----	------------------------------

۲۳	 دسترسی و وسعت
----	---------------------

۲۴	 کم هزینه بودن
----	---------------------

۲۴	 چندرسانه‌ای بودن
----	------------------------

۲۴	 جمع‌گرایی و تعامل‌گرایی
----	-------------------------------

۲۴	 بهره‌گیری بدون نیاز به مهارت و تخصص
----	---

۲۴	 ارتباط فوری
----	-------------------

۲۵	 پیوستگی و مداومت
----	------------------------

۲۵	 مجازی سازی
----	------------------

۲۵	 معرفی شبکه‌های مجازی مشهور (جهان)
----	---

۲۶	 فیس بوک
----	---------------

۲۸	 فرندفید
----	---------------

۲۸	 مای اسپیس
----	-----------------

۲۹	 توئیتر
----	--------------

۳۰	 اورکات
----	--------------

۳۱	 اینستاگرام
----	------------------

۳۲	 تلگرام
----	--------------

فصل دوم: شبکه‌های اجتماعی: کارکردها و آسیب‌ها

۳۴	 کارکردهای شبکه‌های مجازی اجتماعی
----	--

۳۵	 آسیب‌های شبکه‌های مجازی اجتماعی
----	---------------------------------------

۳۶	 شکلگیری و ترویج سریع شایعات و اخبار کذب
----	---

۳۶	 ویرسم رایانه‌ای
----	-----------------------

مالی که ز تو کس نستاند، علم است حرزی که تو را به حق رساند، علم است
جز علم طلب مکن تو اندر عالم چیزی که تو را ز غم رهاند، علم است

شیخ بهایی

مقدمه

رسانه‌های اجتماعی شامل تمامی برنامه‌ها و وبسایت‌ها یا وبلاگ‌ها اطلاق می‌شود که افراد سراسر جهان را قادر می‌سازد تا از طریق اینترنت با یکدیگر ارتباط برقرار کنند و محتوا را به اشتراک بگذارند. برای اینکه فردی عضو هر رسانه اجتماعی باشد، ابتدا باید ثبت‌نام کرده و سپس برای دسترسی به محتوا وارد سیستم شده و بتواند با سایر کاربران آن بستر رسانه‌های اجتماعی به اشتراک گذاشته و چت کنند. برخی از شبکه‌های اجتماعی رایج و پرکاربرد شامل فیس‌بوک، توئیتر، و تاسپ، استپ چت و قس‌علی‌هذا است. در طول دو دهه گذشته، رسانه‌های اجتماعی آن قدر در سراسر دنیا رشد و اشاعه پیدا کرده که در حال حاضر بسیاری از محققان علاقه‌مندند که در مورد این بسترهای اجتماعی و اثرات آن‌ها بر افراد جامعه اطلاعات بیشتری کسب کنند. علیرغم این واقعیت که تقریباً تمامی افراد جامعه حداقل به یک رسانه‌های اجتماعی متصل هستند، جوانان و نوجوانان جز اقشار پروپاقرص این کانال‌های اجتماعی هستند تا آنجا که حتی در کلاس یا حتی در مکان‌های مذهبی وارد شبکه اجتماعی می‌شوند. از این رو، محققان دریافتند این سراچه‌های اجتماعی از نظر اخلاقی، رفتاری و حتی آموزشی بر ابعاد مختلف زندگی جوانان تأثیر زیادی برجای گذاشتند.

استفاده از رسانه‌های اجتماعی تأثیرات مثبتی و هم منفی بر افراد جامعه دارد. در اینجا، قصد داریم به تأثیرات مثبت و منفی رسانه‌های اجتماعی را به‌ویژه برای جوانان این نسل چند نکته‌ای را متذکر بشوم که نویسندگان به تفصیل در محتوای کتاب بدان پرداختند.

از اثرات مثبت رسانه‌های اجتماعی می‌توان اطلاع از آخرین رویدادهای سراسر جهان و برقراری ارتباط صمیمانه با سایر هم‌نوعان خود در اقصای جهان است. رسانه باعث شده فاصله بین دوستان از بین رفته‌طروری که فردی در آفریقا می‌تواند با دوست خود در ایالات متحده ارتباط برقرار کند و تعامل داشته باشد. این نیز به‌نوبه خود به روابط بین هم‌کلاسی در مکان‌های مختلف سراسر جهان تقویت کرده و زمینه نقل مکان را فراهم می‌کند. علاوه بر این، جوانان می‌توانند صفحات و گروه‌هایی را در کانال‌های رسانه‌های اجتماعی بر اساس حرفه‌های خود ایجاد کنند که منجر به ایجاد روابط اجتماعی بیشتر و فراهم شدن فرصت‌های شغلی تخصصی زیاد به‌ویژه برای جوانان بیکار می‌شوند. از مصاحبه‌های متعددی که روزانه انجام می‌شود، جوانان می‌گویند که شبکه‌های اجتماعی زندگی آن‌ها را لذت‌بخش، کارآمد و سهل‌تر کرده و به‌نوعی سبک زندگی آن‌ها را نیز دگرگون ساخته است.

از دیگر سو، اگرچه به نظر می‌رسد سایت‌های رسانه‌های اجتماعی افراد بیشتری را به هم متصل کرده و آن‌ها را به‌روز نگه می‌دارد، اما از نظر اجتماعی به آن‌ها می‌کشاند. این تعداد تعاملات رودرو در بین جوانان را کاهش می‌دهد زیرا آن‌ها معمولاً بیشتر وقت خود را در این کانال‌های اجتماعی آنلاین صرف می‌کنند. ارزیابی تعدادی از مطالعات انجام‌شده توسط دانشمندان مختلف نشان می‌دهد که انزوای اجتماعی می‌تواند تعاقب منفی زیادی مانند مسائل جسمی، احساسی، روحی و روانی را در این جوانان ایجاد کند که در نهایت می‌تواند به افسردگی، اضطراب و بسیاری مشکلات دیگر تحصیلی منجر شود.